

Oele de uil vertelt

Het jeugdblad van IVN LEEUWARDEN E.O.

Hier zien jullie alweer de vijfde uitgave van ons jeugdblad. Ook nu heeft de Oele weer heel wat te vertellen. Lees maar gauw.

Oele de uil in gesprek met Christine Rook.

Christine is al weer een paar jaar coördinator van de Werkgroep Jeugd. Samen met de werkgroepleden Wiesje, Erik en Marijke organiseert ze excursies zoals weidevogels, waterdierjes bekijken, uilenballen pluizen of vleermuizen volgen met een batdetector om het geluid op te vangen. Ze hebben ook twee keer een excursie

'nacht van de nacht' georganiseerd in de Froskepôle. Christine zorgt ervoor dat er op tijd persberichten uitgaan.

Sinds een jaar heeft de werkgroep een eigen rubriek voor de jeugd in het Leeuwenboekje van IVN. Tijdens de vergadering, die ze eens per drie maanden hebben, spreken ze af wat er in komt en wie welk onderdeel voor haar of zijn rekening neemt.

In samenwerking met De Noorderbrug (werkondersteuning Friesland) heeft de werkgroep Jeugd een natuurpad in het bos van Ypey ingericht voor educatie. Schoolkinderen van ca 8-12 jaar kunnen met leerkrachten en ouders dat natuurpad langs om de opdrachten, die in kisten zitten, uit te voeren. Opdrachten gaan over bijvoorbeeld bodemdieren, vogelgeluiden en waterbeestjes. De werkgroep Jeugd zorgt dat het materiaal compleet is en vult dit aan met nieuwe opdrachten. Het pad wordt vaak bezocht..

Christine is al vanaf 1980 lid van IVN. Ze heeft haar belangstelling en liefde voor de natuur van haar ouders meegekregen. Ze is opgegroeid in Apeldoorn, daar hadden ze een uitgestrekt grasveld en een beek voor de

deur. Haar vader had een voorkeur voor dieren, haar moeder had meer met wilde planten. Christine heeft één zus en die is ook zo'n natuurmens. Zij woont met man en drie kinderen sinds drie jaar in Noorwegen en ziet daar soms elanden en reeën. Christine is al een paar keer naar haar zus geweest.

Op school heeft ze geen biologie gehad. Ze is een groencursus gaan volgen en daarna een natuurgidsen - cursus. Daarvoor moest je 18 jaar zijn om het examen te doen. In 1984 was het zover en is ze geslaagd!

Al vrij snel daarna is ze naar haar partner Wim, die toen in Leeuwarden studeerde, verhuisd. In Leeuwarden heeft ze avond HAVO gevolgd.

De jaren erop heeft ze, door het werk van Wim in verschillende plaatsen gewoond. Tijdens een verblijf van zo'n anderhalf jaar in Groningen is ze naar een vogelcursus voor beginners gegaan. Ze heeft in Groningen als vrijwilliger in een informatiewinkel van de dierenbescherming en in een dierenasiel gewerkt. In Alkmaar was ze vrijwilliger in buurthuizen, waar zij heeft meegeholpen met het organiseren van natuurclubs om die vervolgens te begeleiden. Ze trok met kinderen van 8-12 jaar op. De ene keer gingen ze naar een park, een andere keer naar de vogelopvang of ze gingen braakballen pluizen. Christine werkt graag met kinderen. Later heeft ze met IVN excursies naar parken georganiseerd.

Sinds 1997 woont ze weer in Leeuwarden, waar ze als vrijwilliger begon bij een kinderboerderij, een kabouter tuin en een heemtuin, die er helaas niet meer is. Nu zit Christine in een werkgroep Van Loonpark. Met elkaar knappen ze het park op. Ze heeft daar een natuurpad voor kinderen ontworpen. Ook heeft ze via Humanitas ouderen bezocht. Later heeft ze een opleiding gevolgd om met haar 'bezoekkonijn', dat inmiddels bij haar woont, naar bejaarden te gaan. Ze regelt dit via Stichting Zorgdier. Ze hebben een wat schuchtere kat die ongeschikt is om mee op bezoek te gaan, zo is Christine op het idee gekomen om dat met een konijn te doen. Een andere erbij ging niet, maar de kat en het konijn zijn prima maatjes.

Christine volgt nu een cursus Noors. Ze vindt het jammer dat haar zus zo ver weg woont. Ze zien elkaar twee keer per jaar, een keer in Noorwegen en een keer in Nederland. Ze leest graag, vooral historische boeken. Ze leest veel in het Engels geschreven boeken. Naast haar ouders in Apeldoorn woonde een Engels gezin en ze trok daar veel op met haar buurkinderen, die een stuk jonger waren. "Ik spreek nu Engels met een Londens accent," vertelt ze lachend. Verder borduurt ze graag en maakt zelf ansichtkaarten. Ze verzorgt orchideeën en in de tuin staan een paar vogelhuisjes.

In hun vakanties zoeken ze meestal natuurgebieden op. Ze gaan dan vaak vogels kijken. De reis gaat naar Scandinavië, Schotland of de Shetland Islands. Ze zijn ook naar Bassrock, een vulkanisch eiland geweest, waar ze

veel Jan van Genten hebben gezien. Dit jaar willen ze naar de Lofoten gaan.

Op mijn vraag of Christine nog iets speciaal wil zeggen komt ze met een oproep voor uitbreiding van de werkgroep. Ze willen er graag nog een paar leden bij hebben, om de taken voor de nu aanwezige leden wat te verlichten.

Dus als het je wat lijkt, meld je bij Christine. Ook als je bijvoorbeeld met één onderdeel zou willen meehelpen, ben je van harte welkom!!!

Christine Rook, e-mail christinerook@planet.nl, tel. (058) 267 08 91

Corrie Kruiswijk

Een mooi nestje in je tuin

Wil jij ook dat er vogels in jouw tuin komen nestelen?

Dan zijn hier wat tips om het een geschikte plek te maken voor de vogels.

Sommige vogels broeden het liefst in een huisje. Voor die vogels kan je een nestkastje ophangen. Voor elke vogel is er een speciaal huisje. Je kan een huisje zelf maken, of kopen in de winkel. De Vogelbescherming verkoopt veel soorten nestkasten. Daarnaast verkopen ook veel tuincentra nestkasten.

Maar waar moet je op letten als je een vogelhuisje koopt?

Nestkasten moeten bestand zijn tegen weer en wind, maar ook niet te veel opvallen voor roofdieren. Het huisje moet een natuurlijke kleur hebben en van natuurlijke materialen zijn.

Ook moet het huisje natuurlijk stevig en waterdicht zijn. En het huisje moet open kunnen om het schoon te maken als het broedseizoen voorbij is. Tot slot is het belangrijk dat de invliegopening de juiste maat is voor de vogel die jij in het huisje wilt hebben.

Waar moet het huisje hangen?

Het huisje moet stevig hangen, op een rustige plek. Ergens waar katten niet goed bij kunnen. Niet in de volle zon en met een vrije en veilige aanvliegeroute. Vogels van dezelfde soort wonen het liefst tenminste tien meter van elkaar. Voor vogels van verschillende soorten, zoals koolmees en pimpelmees, kunnen de kasten een meter of drie uit elkaar hangen. Voor mussen en zwaluwen zijn speciale dakpannen te koop waar ze graag in broeden. De nesten voor mussen en zwaluwen kunnen wel naast elkaar hangen, want die wonen graag in groepen.

Vogels zoals de merel, de vink, de roodborst, de heggenmus en de zanglijster broeden liever in struiken. Maar struiken en klimplanten zorgen ook voor een schuilplaats, besdragende planten zorgen voor voedsel en doornige struiken voor bescherming tegen katten.

Om je tuin nog interessanter te maken voor de vogels kan je snoeiafval laten liggen. In afgevallen bladeren zitten veel insecten, die vogels graag opeten en aan hun jongen kunnen voeren. Uitgebloeide planten bieden zaden en veel struiken bessen. Snoei bessenstruiken dan ook pas in het voorjaar. Snoei niet alles tegelijk, want schuilplaatsen blijven nodig. Veel succes met je tuin klaarmaken voor de vogels!

Marijke van der Veen

Uilenballen pluizen.

Zaterdag 21 november was het weer zover. Vanaf 10 uur konden de kinderen in de bibliotheek op de jeugdafdeling terecht om uilenballen te pluizen. Uilenballen kun je vinden onder een boom, waarin uilen zitten. Nadat de uilen gegeten hebben (ze eten veel muizen), worden de

onverteerbare haren en botjes van de muis uitgebraakt. Aan de hand van de botjes kun je zien welke soort muizen ze het meest hebben gegeten.

In de bibliotheek stond een lange tafel klaar, met allemaal zwarte matjes, waarop de licht gekleurde botjes goed te zien waren. Uit een kistje, waarin de uilenballen zaten, kon je er één uit pakken.

Met een pincetje, een tandenborstel en een prikstokje kon je dan de uilenbal voorzichtig open peuteren en daar kwamen dan allemaal botjes tevoorschijn. Christine, Wiesje en Marijke van de Werkgroep Jeugd hadden

prachtige kaarten bij zich. Een 'zoekkaart voor muizenschedel - resten in uilenbraakballen' en een 'schatkaart muizenbotjes', waarop de plaatjes stonden voor bijvoorbeeld een bovenkaak van een spitsmuis, een veldmuis of een huismuis. Moeders, vaders en een oma kwamen met hun (klein-) kinderen mee. Al snel werden de uilenballen open gepeuterd en

kwamen de botjes tevoorschijn.

Vond de één het leuk om de tanden uit een kaak te halen, je krijgt dan allemaal kleine gebogen botjes, de ander ontdekte dat je botjes had met de vorm van een V, een O of een N. Leuk om dan verder te zoeken of je nog meer letters van het alfabet kunt vinden.

Toen Marit een kop had gevonden en aan Wiesje vroeg van welke muis dit was, werd Wiesje laaiend enthousiast. Marit had de kop van een Noordse woelmuis gevonden.

Wiesje was de week ervoor het veld ingetrokken om muizen te zoeken en daar hebben ze geen Noordse woelmuizen gevonden. Kun je nagaan, met z'n twintigen het veld in en niet eens zo'n muis vinden. Marit zit een half uur te pluizen en heeft er een gevonden! Nou we hebben ons wel afgevraagd wat al die mensen in het veld doen.

Even later vonden Eva en Lianne ook de kop van een Noordse woelmuis. Nou dames, de volgende keer kunnen jullie wel mee het veld in, want jullie weten hoe ze eruit zien en kunt ze ook veel sneller vinden dan die twintig mensen. Om 12 uur was het al weer afgelopen en ging iedereen weer tevreden naar huis.

Willen jullie bericht krijgen wanneer IVN Jeugd weer iets (bijv. excursie weidevogels, waterbeestjes) gaat doen?

Geef je E-mailadres dan op bij:

Christine Rook, ivnjeugd@kpnmail.nl

Zij stuurt dan van tevoren een e-mail naar je toe. Je kunt ook kijken naar de website www.ivnleeuwarden.nl

Corrie Kruiswijk

Wil je elk kwartaal een Leeuwenboekje thuis krijgen? Vraag dan of je papa of mama lid willen worden. Dit kan al voor € 20,- per jaar (zie aanmeldingsformulier in dit boekje).

Speenkruid

Speenkruid bloeit als een van de eerste voorjaarsbloemen. Het is een geel bloemetje, waarvan de kleur veel lijkt veel op die van de boterbloem. De bladeren zijn hartvormig, en de plant bloeit in pollen. De bloemetjes lijken op sterretjes met 6-12 bloemblaadjes. Als de zon schijnt gaan de knopjes open en als het donker wordt gaan

ze weer dicht.

Speenkruid is familie van de boterbloemen. De plant maakt bolletjes in de grond waar weer nieuwe plantjes uitgroeien. Deze bolletjes lijken op speentjes, daarom heet deze plant speenkruid.

In de Middeleeuwen werden de knolletjes meegenomen op lange zeereizen. Ze bevatten namelijk veel vitamine C en hielpen daarom Scheurbuik te voorkomen. In Duitsland wordt speenkruid nog steeds scheurbuikplant genoemd. Je kunt deze plant echter beter niet zelf eten, want later in het seizoen zitten er ook **giftige stoffen** in. Dieren in de wei weten dat en eten deze plant dan ook niet.

De plant komt voor in heel Europa, behalve in het Noorden. Hij houdt van schaduw en grazige plaatsen, waar veel voedsel in de grond zit. Ook houdt deze plant van vochtige plekken zoals aan de waterkant. De bolletjes die de plant maakt komen dan in het water terecht en worden door de stroom meegenomen naar andere plaatsen, waar dan ook weer nieuwe planten gaan groeien. Dit plantje staat ook vaak in tuinen. Let maar eens op of je het plantje ziet. De plant sterft in juni bovengronds af. De knolletjes blijven echter leven in de grond. Uit deze knolletjes komt in de volgende lente weer een nieuwe plant.

Klein Hoefblad

Deze plant bloeit al heel vroeg in het voorjaar, soms al in februari. Het blad heeft de vorm van de hoof van een paard. De plant heeft gele bloemetjes die lijken op die van een paardenbloem. Het klein hoefblad hoort ook bij de familie van de paardenbloem. De bloemen en de bladeren verschijnen na elkaar, eerst komen de bloeistengels en later pas de bladeren. Daarom werd deze plant in de Middeleeuwen 'zoon voor de vader' genoemd.

De plant bloeit vroeg in het jaar, dan zijn er nog

geen insecten. Daardoor kan de plant geen zaden maken met hulp van insecten. In plaats daarvan zorgt de wind er voor dat het stuifmeel op de stamper van de bloem waait. Zo worden de zaden gevormd. Eén plant kan wel 130 zaden per plant maken. Klein Hoefblad houdt van kale niet te natte grond.

De plant wordt gebruikt als medicijn tegen de hoest en ook als medicijn tegen reuma. Je moet dan weinig van de plant gebruiken, want als je teveel gebruikt kun je er ziek van worden. De Romeinen rookten deze plant in pijpjes, omdat ze dit lekker vonden. De tabak die we nu kennen komt uit Amerika en Azië en is pas sinds de 16e eeuw in Europa bekend. Volksnamen voor de plant zijn o.a. Hoeven, Paardenvoet, Stinkblad, Hoosblad.

Van kikkerdril tot kikker.

In maart leggen kikkers eitjes, dat wordt kikkerdril genoemd. Kikkers leggen grote klompen af, in het water. Zo'n klomp eitjes bevat wel vijfhonderd tot drieduizend eitjes. Uit elk eitje komt een larve, ook wel kikkervisje genoemd. Kikkervisjes worden ook wel dikkopjes genoemd. Je ziet in vele slotjes dan ook veel

kikkervisjes.

Kinderen vinden het prachtig om ze te vangen en te bekijken. Maar laat ze dan wel weer vrij, want als het water niet op tijd verschoond wordt, gaan er een hoop kikkervisjes dood.

Na een tijdje verandert het dikkopje, de staart wordt korter. Daarna krijgen ze voorpoten. Na veel groeien, is het een grote kikker. Je hoort dan in vele slotjes een hoop gekwaak van kikkers. Het lijkt dan net een concert.

